

Inhoud

Deel 1: theorie

- 6** Wat is opbouwen?
- 6** Basisidee
- 7** Stappen begrijpen
- 8** Dave Vos
- 12** Peter Bosz
- 19** Veldbezetting
- 26** Praktijkvoorbeeld: Jong Oranje
- 34** Coaching
- 37** Spelprincipes

Deel 2: praktijk

- 42** Oefenvormen
- 84** Kleine partijvormen
- 114** Grote partijvormen

DEEL 1: THEORIE

WAT IS OPBOUWEN?

Wanneer je het gros van de Nederlandse trainers vraagt hoe ze het liefst willen spelen, dan zegt het merendeel dat ze verzorgd voetbal van achteruit willen spelen met korte passes over de grond. Echter, het trainbaar maken van het opbouwen is niet altijd zo eenvoudig als het lijkt. Welke referentiepunten geef je bijvoorbeeld mee aan je middenvelders zodat ze altijd goed positie kunnen kiezen? En voor welke veldbezetting kies je wanneer je gaat opbouwen?

Ten eerste moet er een definitie aan opbouwen worden gehangen. Immers, wanneer zijn we tevreden met de opbouw? Is dat wanneer de spits van de tegenstander is uitgespeeld? Of is dat wanneer we tot een doelpoging komen?

Binnen het voetballen kunnen er twee teamfuncties worden onderscheiden. Het aanvallen en het verdedigen. Het team dat de bal heeft, is aan het aanvallen. Het team dat de bal niet heeft, is aan het verdedigen. De intentie van het team dat de bal heeft is om een doelpunt te maken. Het team dat de bal niet heeft, probeert te voorkomen dat het team met de bal kan

scoren. Binnen het aanvallen kan er vervolgens een onderscheid gemaakt worden tussen opbouwen en scoren. Opbouwen is het creëren van scoringskansen en scoren is het benutten van scoringskansen. De definitie van opbouwen is dus het creëren van scoringskansen. In dit boek zal vooral gekeken worden naar het opbouwen vanaf de eigen helft tegen een tegenstander die hoog drukzet en de bal op de helft van de tegenpartij probeert te veroveren.

Basisidee

Je kunt je vervolgens afvragen waarom je eigenlijk wilt opbouwen. Het doel van de tegenpartij staat immers aan de andere kant van het veld en de snelste manier om daar te komen is door een lange bal die kant op te spelen. Daarnaast brengt het opbouwen van achteruit risico's met zich mee. Verlies je de bal, dan kun je zomaar een doelpunt weggeven.

De reden dat veel teams en trainers er toch voor kiezen om van achteruit met korte passes op te bouwen is dat het in de basis een stabielere manier is om tot kansen te komen. Speel je de bal snel naar voren, dan

komen je spelers daar snel in een duel wat betekent dat je de bal ook vaak snel weer kwijt bent. Door van achteruit op te bouwen met korte passes kom je meer gegroepeerd op de helft van de tegenstander. Dit zorgt ervoor dat het elftal in een betere bezetting kan komen tijdens het aanvallen en daardoor zones kan aanvallen met een hoger rendement richting het maken van doelpunten. Daarnaast staat het elftal beter op het moment dat de bal wordt verloren, waardoor je als team meer grip op een wedstrijd kan houden.

Stappen begrijpen

Als je je elftal wilt leren om op te bouwen van achteruit met korte passes, dan zijn er een aantal basisideeën die spelers moeten begrijpen. Het belangrijkste dat spelers moeten begrijpen is dat het in balbezit altijd 11:10 is. De keeper van het team dat de bal heeft, kan meedoen terwijl de keeper van het verdedigende team niet uit zijn doel rent om een tegenstander te dekken.

Doordat het 11:10 is, ontstaat er voor het team in balbezit een vrije speler. Een speler die niet wordt gedekt, of waar de tegenstander niet direct druk op kan krijgen. Het is belangrijk dat spelers dit begrijpen, tijdens het opbouwen wil je namelijk steeds naar deze vrije speler toespelen. Spelers moeten herkennen wie de vrije man is en of ze zelf de vrije man zijn. Bovendien willen de meeste teams achterin +1 houden tijdens het drukzetten. Het wordt dan al 11:9, dit betekent dat er in de opbouw twee vrije spelers zijn. Vaak is een van de twee de keeper. Het is dus belangrijk dat hij actief meedoet in de opbouw.

Dave Vos

Dave Vos vertelde over het uitspelen van dit soort situaties in De Voetbaltrainer 282:

‘Binnen dit game model is *tactical decision making* voor mij het allerbelangrijkste. Spelers moeten namelijk begrijpen waaróm ze de dingen doen, die ze doen. Zij moeten uiteindelijk de juiste keuzes maken in het veld die leiden tot het winnen van wedstrijden. Met de staf proberen we daarom vooral die tactical decision making te beïnvloeden. Om dit over te brengen op spelers, maken we gebruik van zogenaamde mini-games. We vereenvoudigen dus het spel door het kleiner te maken. De mini-game betekent eigenlijk waar het overtal aanvallend of verdedigend op het veld is. Alleen aan het begin van de wedstrijd is het 11:11. Als je later in de wedstrijd het beeld stilzet is het rondom de bal altijd 3:2, 4:3, 5:4 etc. Speel je de minigames telkens goed uit en vind je de vrije man, dan kom je steeds hoger op het veld en vergroot je de kans op het creëren van kansen en maken van goals. Hetzelfde geldt uiteraard voor het verdedigende aspect: verdedig je de mini-games goed, dan voorkom je dat de

tegenstander zijn vrije man vindt en hoger op het veld komt. Je verkleint juist de kans op het tegen krijgen van kansen en goals.

Achter dit hele verhaal zitten de spelprincipes die ik van vroeger ken. Ik ben ooit begonnen met het uitschrijven van mijn spelprincipes. Ik liep er echter

‘Ik heb het toen makkelijker gemaakt: we kunnen door een situatie heen, we kunnen er omheen en we kunnen er overheen’

tegenaan dat ik dit niet goed kon wegzetten in mijn tactische periodisering. Wanneer ik namelijk wil trainen op het spelen van de derde man, dan zal ik eerst een overtal rondom de bal moeten creëren en de tegenstander moeten kunnen lokken zodat hij uitstapt. Dan pas kan ik de derde man gebruiken. Uiteindelijk train je dan van alle principes dus een beetje, maar het

isoleren van een principe is eigenlijk best vreemd en komt nooit in de wedstrijd voor. Ik heb het toen makkelijker gemaakt: we kunnen door een situatie heen, we kunnen er omheen en we kunnen er overheen. Binnen de mini-games kun je altijd voor deze drie opties kiezen. Voor een verdedigende mini-game betekent dit bijvoorbeeld dat je dichtbij genoeg bent om een duel te kunnen spelen. Ben ik te ver weg om het duel te spelen, dan ben ik bezig met het dichthouden van een passlijn. Kan ik het duel niet spelen en de lijn er niet uithalen, dan moet ik proberen om je naar de zijkant toe te dwingen. Ik heb vanuit de strategie de minigames uitgeschreven. Ik weet dus wanneer een tegenstander een bepaalde formatie speelt, waar de mini-games waarschijnlijk komen te liggen. Daardoor kun je een duidelijke analyse maken over waar, mét wie en tégen wie deze mini-games zullen plaatsvinden. Hierbij maken we onderscheid tussen drie fases op het veld. We kijken vervolgens wat de structuur is en wat de individuele rollen van de spelers zijn met en zonder de bal. Op die manier maken we het specifiek voor een bepaalde wedstrijd. Ik wil bijvoorbeeld altijd een

[illegible]

overtal op het middenveld hebben, maar de manier waarop is dynamisch. Dat heeft ook te maken met de kwaliteit van de spelers. Wanneer ik een back heb die op het middenveld kan spelen, dan maak ik op een andere manier het overtal dan wanneer ik een buitenspeler of een spits heb die dat heel goed kan. De bezetting van de ruimte verandert hierdoor, maar de mini-games zelf blijven vrijwel altijd hetzelfde.

Er zijn natuurlijk ook tegenstanders die over het hele veld 1:1 gaan spelen, waardoor de keeper de vrije man is. De mini-game komt dan op een andere plek te liggen. Dan geldt: hoe hoger de druk, hoe verticaler we gaan spelen. We kiezen vaker om te passen dan te dribbelen. Van achteruit proberen we dan zo snel mogelijk de linie te doorbreken om vanuit de derde man door te voetballen. We eindigen het spel dan altijd aan de kant waar de druk vandaan komt, omdat dit de vrije man wordt. Cambuur speelde tegen ons bijvoorbeeld over het hele veld 1:1. Een mini-game was toen verticaal: onze keeper, posities 6, 10 en 9 die 4:3 in de as staan. We moeten dan eerst passlijnen vrijmaken (6 en 10) door naar de bal toe te bewegen, zodat we ruimte creëren voor de pass naar 9. Vervolgens zijn de timing en intensiteit van 6 en 10 belangrijk om onder de bal te komen zodat de 9 de bal kan laten vallen in een grote ruimte, waardoor we vanuit die mini-game hoger op het veld kunnen doorvoetballen. Een andere mini-game in deze situatie kan ook zijn dat een aanvallende drukzet op je keeper. Dan kun je via een derde man de vrije speler berei-

ken. Die kan vervolgens opdribbelen en een nieuwe tegenstander laten uitstappen zodat er weer iemand vrijkomt. Heeft de tegenstander een meer passieve structuur, door bijvoorbeeld vanuit een middenblok

'Ik wil bijvoorbeeld altijd een overtal op het middenveld hebben, maar de manier waarop is dynamisch. Dat heeft ook te maken met de kwaliteit van de spelers'

te spelen, dan hebben wij altijd +1 achterin. We moeten dan meer doen om de tegenstander te lokken. De oplossing ligt dan in meer dribbelen en passen om de tegenstander te verplaatsen en gaps aan te vallen, zodat we ruimtes manipuleren en bezetting creëren tussen de linies. Onze eerste intentie is altijd om de eerste mini-game in de as aan te vallen, ook al verdeeldt de tegenstander deze vaak als eerste. Hierdoor

Inhoud

Deel 1: theorie

- 6** Wat is opbouwen?
- 6** Basisidee
- 7** Stappen begrijpen
- 8** Dave Vos
- 12** Peter Bosz
- 19** Veldbezetting
- 26** Praktijkvoorbeeld: Jong Oranje
- 34** Coaching
- 37** Spelprincipes

Deel 2: praktijk

- 42** Oefenvormen
- 84** Kleine partijvormen
- 114** Grote partijvormen

WAT IS OPBOUWEN?

Wanneer je het gros van de Nederlandse trainers vraagt hoe ze het liefst willen spelen, dan zegt het merendeel dat ze verzorgd voetbal van achteruit willen spelen met korte passes over de grond. Echter, het trainbaar maken van het opbouwen is niet altijd zo eenvoudig als het lijkt. Welke referentiepunten geef je bijvoorbeeld mee aan je middenvelders zodat ze altijd goed positie kunnen kiezen? En voor welke veldbezetting kies je wanneer je gaat opbouwen?

Ten eerste moet er een definitie aan opbouwen worden gehangen. Immers, wanneer zijn we tevreden met de opbouw? Is dat wanneer de spits van de tegenstander is uitgespeeld? Of is dat wanneer we tot een doelpoging komen?

Binnen het voetballen kunnen er twee teamfuncties worden onderscheiden. Het aanvallen en het verdedigen. Het team dat de bal heeft, is aan het aanvallen. Het team dat de bal niet heeft, is aan het verdedigen. De intentie van het team dat de bal heeft is om een doelpunt te maken. Het team dat de bal niet heeft, probeert te voorkomen dat het team met de bal kan

scoren. Binnen het aanvallen kan er vervolgens een onderscheid gemaakt worden tussen opbouwen en scoren. Opbouwen is het creëren van scoringskansen en scoren is het benutten van scoringskansen. De definitie van opbouwen is dus het creëren van scoringskansen. In dit boek zal vooral gekeken worden naar het opbouwen vanaf de eigen helft tegen een tegenstander die hoog drukzet en de bal op de helft van de tegenpartij probeert te veroveren.

Basisidee

Je kunt je vervolgens afvragen waarom je eigenlijk wilt opbouwen. Het doel van de tegenpartij staat immers aan de andere kant van het veld en de snelste manier om daar te komen is door een lange bal die kant op te spelen. Daarnaast brengt het opbouwen van achteruit risico's met zich mee. Verlies je de bal, dan kun je zomaar een doelpunt weggeven.

De reden dat veel teams en trainers er toch voor kiezen om van achteruit met korte passes op te bouwen is dat het in de basis een stabielere manier is om tot kansen te komen. Speel je de bal snel naar voren, dan

komen je spelers daar snel in een duel wat betekent dat je de bal ook vaak snel weer kwijt bent. Door van achteruit op te bouwen met korte passes kom je meer gegroepeerd op de helft van de tegenstander. Dit zorgt ervoor dat het elftal in een betere bezetting kan komen tijdens het aanvallen en daardoor zones kan aanvallen met een hoger rendement richting het maken van doelpunten. Daarnaast staat het elftal beter op het moment dat de bal wordt verloren, waardoor je als team meer grip op een wedstrijd kan houden.

Stappen begrijpen

Als je je elftal wilt leren om op te bouwen van achteruit met korte passes, dan zijn er een aantal basisideeën die spelers moeten begrijpen. Het belangrijkste dat spelers moeten begrijpen is dat het in balbezit altijd 11:10 is. De keeper van het team dat de bal heeft, kan meedoen terwijl de keeper van het verdedigende team niet uit zijn doel rent om een tegenstander te dekken.

Doordat het 11:10 is, ontstaat er voor het team in balbezit een vrije speler. Een speler die niet wordt gedekt, of waar de tegenstander niet direct druk op kan krijgen. Het is belangrijk dat spelers dit begrijpen, tijdens het opbouwen wil je namelijk steeds naar deze vrije speler toespelen. Spelers moeten herkennen wie de vrije man is en of ze zelf de vrije man zijn. Bovendien willen de meeste teams achterin +1 houden tijdens het drukzetten. Het wordt dan al 11:9, dit betekent dat er in de opbouw twee vrije spelers zijn. Vaak is een van de twee de keeper. Het is dus belangrijk dat hij actief meedoet in de opbouw.

Dave Vos

Dave Vos vertelde over het uitspelen van dit soort situaties in De Voetbaltrainer 282:

‘Binnen dit game model is *tactical decision making* voor mij het allerbelangrijkste. Spelers moeten namelijk begrijpen waaróm ze de dingen doen, die ze doen. Zij moeten uiteindelijk de juiste keuzes maken in het veld die leiden tot het winnen van wedstrijden. Met de staf proberen we daarom vooral die tactical decision making te beïnvloeden. Om dit over te brengen op spelers, maken we gebruik van zogenaamde mini-games. We vereenvoudigen dus het spel door het kleiner te maken. De mini-game betekent eigenlijk waar het overtal aanvallend of verdedigend op het veld is. Alleen aan het begin van de wedstrijd is het 11:11. Als je later in de wedstrijd het beeld stilzet is het rondom de bal altijd 3:2, 4:3, 5:4 etc. Speel je de minigames telkens goed uit en vind je de vrije man, dan kom je steeds hoger op het veld en vergroot je de kans op het creëren van kansen en maken van goals. Hetzelfde geldt uiteraard voor het verdedigende aspect: verdedig je de mini-games goed, dan voorkom je dat de

tegenstander zijn vrije man vindt en hoger op het veld komt. Je verkleint juist de kans op het tegen krijgen van kansen en goals.

Achter dit hele verhaal zitten de spelprincipes die ik van vroeger ken. Ik ben ooit begonnen met het uitschrijven van mijn spelprincipes. Ik liep er echter

‘Ik heb het toen makkelijker gemaakt: we kunnen door een situatie heen, we kunnen er omheen en we kunnen er overheen’

tegenaan dat ik dit niet goed kon wegzetten in mijn tactische periodisering. Wanneer ik namelijk wil trainen op het spelen van de derde man, dan zal ik eerst een overtal rondom de bal moeten creëren en de tegenstander moeten kunnen lokken zodat hij uitstapt. Dan pas kan ik de derde man gebruiken. Uiteindelijk train je dan van alle principes dus een beetje, maar het

Er zijn natuurlijk ook tegenstanders die over het hele veld 1:1 gaan spelen, waardoor de keeper de vrije man is. De mini-game komt dan op een andere plek te liggen. Dan geldt: hoe hoger de druk, hoe verticaler we gaan spelen. We kiezen vaker om te passen dan te dribbelen. Van achteruit proberen we dan zo snel mogelijk de linie te doorbreken om vanuit de derde man door te voetballen. We eindigen het spel dan altijd aan de kant waar de druk vandaan komt, omdat dit de vrije man wordt. Cambuur speelde tegen ons bijvoorbeeld over het hele veld 1:1. Een mini-game was toen verticaal: onze keeper, posities 6, 10 en 9 die 4:3 in de as staan. We moeten dan eerst passlijnen vrijmaken (6 en 10) door naar de bal toe te bewegen, zodat we ruimte creëren voor de pass naar 9. Vervolgens zijn de timing en intensiteit van 6 en 10 belangrijk om onder de bal te komen zodat de 9 de bal kan laten vallen in een grote ruimte, waardoor we vanuit die mini-game hoger op het veld kunnen doorvoetballen. Een andere mini-game in deze situatie kan ook zijn dat een aanvallende drukzet op je keeper. Dan kun je via een derde man de vrije speler berei-

ken. Die kan vervolgens opdribbelen en een nieuwe tegenstander laten uitstappen zodat er weer iemand vrijkomt. Heeft de tegenstander een meer passieve structuur, door bijvoorbeeld vanuit een middenblok

'Ik wil bijvoorbeeld altijd een overtal op het middenveld hebben, maar de manier waarop is dynamisch. Dat heeft ook te maken met de kwaliteit van de spelers'

te spelen, dan hebben wij altijd +1 achterin. We moeten dan meer doen om de tegenstander te lokken. De oplossing ligt dan in meer dribbelen en passen om de tegenstander te verplaatsen en gaps aan te vallen, zodat we ruimtes manipuleren en bezetting creëren tussen de linies. Onze eerste intentie is altijd om de eerste mini-game in de as aan te vallen, ook al verdeeldt de tegenstander deze vaak als eerste. Hierdoor

moet de tegenstander deze ruimte beter verdedigen
en kunnen wij ergens anders op het veld ons voordeel
halen.

Peter Bosz

In de E-learning 'Masterclass Peter Bosz' vertelt Bosz over zijn visie op opbouwen en de rol van de vrije speler daarin:

Wilt u 'altijd' opbouwen van achteruit of zijn er situaties waarin u dat liever niet ziet?

'In principe willen wij opbouwen van achteruit. Maar als wij vanuit de analyse van de tegenstander opmerken dat zij continu alles afjagen en daar ook heel goed in zijn, dan kan het voorkomen dat we zeggen: de eerste tien minuten spelen we de lange bal. We sluiten aan, maken het speelveld klein, gaan het eerste duel aan en proberen de tweede bal op te pakken. Daarin leggen we dan nog wat specifieke accenten. De spits komt bijvoorbeeld over naar een bepaalde kant om daar door de lucht gezocht te worden. Vanuit de tweede bal gaan we vervolgens voetballen. Kortom, onze intentie is om kort op te bouwen, maar er zijn zeker uitzonderingen. Uiteindelijk gaat het erom wat voor jouw ploeg het best werkt.'

Als jullie van achteruit opbouwen, wat is daarin dan cruciaal?

'Alles begint bij een goede veldbezetting. Als je niet goed staat op het veld en onvoldoende linies hebt, wordt opbouwen heel moeilijk. Daarnaast hangt veel af van het lef en de durf van je spelers. Als je ervoor kiest om kort op te bouwen, dan heb je spelers nodig die explosief vrijlopen, ten opzichte van elkaar. De keeper speelt ook een belangrijke rol in de opbouw. Het is echt een meerwaarde als hij zich nadrukkelijk met het spel bemoeit en over opbouwende kwaliteiten beschikt. Ik zie het liefst dat de doeltrap wordt genomen door een centrale verdediger (afbeelding 1), die de bal breed speelt naar de keeper. Zo heb je de bal centraal en kun je nog beide kanten op, wat het moeilijker maakt voor de tegenstander om druk te zetten. Dan stapt er vaak een spits van de tegenstander door op de keeper en komt een centrale verdediger vrij. Dat betekent dat je aan dié kant je centrale verdediger vrij krijgt. Vervolgens moet je zorgen dat je hem bereikt. De controleur kan daarin een rol spelen door in de bal te komen en de bal op de vrije centrale

verdediger te kaatsen. Wordt hij kort gedekt, dan kan hij ook weg bewegen om ruimte te maken voor een andere middenvelder die deze rol vervult (zie eveneens afbeelding 1). Een back kan hierin ook een rol spelen door aan de zijlijn ver uit te zakken. Dekt de tegenstander back-op- back door, dan moet die back van de tegenstander een grotere afstand overbruggen. Is de centrale verdediger al vrij, dan kan de back juist beter hogerop gaan spelen. Zo neemt hij een directe tegenstander mee en heeft de centrale verdediger nog meer ruimte om aan de bal te komen en oplossingen vooruit te verzinnen.'

Opbouwen vanuit de doeltrap: breed spelen op de keeper en dan de vrije centrale verdediger bereiken, in dit geval via een middenvelder.

Opbouwen tegen een tegenstander die met een buitenspeler van buiten naar binnen drukzet.

Welke manieren van drukzetten komt u zoal tegen en wat betekent dat voor uw team?

'Je ziet bijvoorbeeld regelmatig dat een buitenspeler van buiten naar binnen drukzet op een centrale verdediger (afbeelding 2). Stel dat zij dat vanaf hun rechterkant doen. Dan betekent dat automatisch dat er aan onze linkerkant een overtal ontstaat, in eerste instantie een 2:1. Vaak zie je dan dat de tegenstander met hun back doorstapt op onze back. Hun centrale verdediger schuift dan door richting onze buitenspeler. Om die afstanden voor de tegenstander zo groot mogelijk te maken, wil ik dat mijn back in deze situatie uitzakt. Dekken ze niet door, dan is onze linksback vrij en kunnen we via hem de

opbouw starten. Dekken ze wel helemaal door, dan komen wij voorin al snel 1:1 te staan. De spits kan er dan voor kiezen diep te gaan in de rug van de doorgestapte centrale verdediger. Waar het vooral om draait, is dat iedereen dit herkent. Dat begint al bij de keeper. Die moet zien aan welke kant de tegenstander doorstapt en waar dus onze 2:1 ontstaat, in dit geval aan onze linkerkant. Vervolgens is het zaak de ruimtes waarin je dat overtal hebt zo groot mogelijk te maken.'

Een tegenstander kan ook door de as drukzetten. Wat betekent dat voor jullie?

'Als een middenvelder van de tegenstander doorstapt op onze centrale verdediger, hebben we in principe een overtal op het middenveld. Ik zie mijn centrale verdedigers dan graag wat verder uit elkaar spelen. Blijven de 9 en 10 van de tegenstander dan toch centraal staan, dan kun je de bal erlangs spelen en kan een centrale verdediger met de bal aan de voet inschuiven. Vaak zie je dan dus dat de 9 en 10 van de tegenstander wat breder komen te staan. Zo komt

De centrale middenvelder komt vrij. 'Wat je dan probeert, is de ruimte voor hem zo groot mogelijk maken.'

de as wat meer open te liggen. Het kan gebeuren dat de 6 dan vrij is (afbeelding 3a). Wat je dan probeert, is de ruimte voor hem zo groot mogelijk maken. Dat kan betekenen dat de overige twee middenvelders juist wat weg blijven, zodat ze het minder aantrekkelijk maken voor de twee middenvelders van de tegenstander om op de 6 door te stappen. Wat je ook vaak ziet, is dat één tegenstander tussen twee middenvelders van ons in gaat spelen (afbeelding 3b). Als die twee middenvelders hun onderlinge afstand dan wat vergroten, wordt dit moeilijker te verdedigen. Stapt de tegenstander door op onze

6, dan komt de andere middenvelder dus vrij. Een tegenstander zal dan altijd weer een tegenzet doen. De buitenspeler komt bijvoorbeeld naar binnen en laat de back vrij. Dan ligt dáár weer je vrije man. Zo blijf je continu spelen met afstanden ten opzichte van elkaar. De kern van het verhaal is altijd hetzelfde: herken waar je vrije man of overtal ligt en zorg daar voor zo groot mogelijke ruimtes. Hier trainen we twee dagen voor de wedstrijd op. De dag voor de wedstrijd komen we daar dan kort op terug. Met de spelers bespreken we wat er gebeurt, wie er vrijkomt en hoe we dat kunnen uitbuiten.'

Een overtal op het middenveld, waarbij je de vrije man zoekt of de ruimte zo groot mogelijk maakt voor een 2:1.

Een variant waarbij Bosz met Bayer Leverkusen vanuit 1:4:3:3 (zwarte startposities) in 1:3:2:2:3 uitkwam, met Havertz als extra aanvallende middenvelder.

Jullie komen vanuit een systeem met vier verdedigers ook weleens terecht in een opbouw met drie achterop. Hoe ziet dat eruit?

‘Dat deden we met name veel bij Bayer Leverkusen. De rechtsback speelde heel hoog aan de zijlijn, de linksback juist laag en aan de binnenkant, als derde centrale verdediger. Aan de linkerkant speelde de buitenspeler hoog en breed, terwijl de rechtsvoor juist naar binnen kwam en de vierde middenvelder werd. Zo ontstond er eigenlijk vanuit de 1:4:3:3 met de punt naar voren een 1:3:2:2:3 (afbeelding 4) met een vierkant op het middenveld. Dat is precies de reden dat ik eigenlijk liever niet te veel over spelsystemen praat. Die veranderen al snel als je vanuit je startformatie wat